

ROJSTNA HIŠA in otroštvo

SLO

6

Leta 2012 je Občina Kamnik odkupila del pritličja Maistrove rojstne hiše in ga obnovila. 23. novembra, na Maistrov praznik, je generalova rojstna hiša s stalno razstavo *Rudolf Maister - domoljub, general, kulturnik, pesnik in bibliofil* kot najmlajša enota kamniškega Medobčinskega muzeja slovesno odprla svoja vrata. Leta 2017 je Občina Kamnik odkupila in obnovila še drugi del pritličja; tako je muzej dobil prostor za občasne razstave in pedagoško dejavnost ter očarljivo vežo s poslikavami, značilnimi za Kamnik v 19. stoletju.

Maistrova družina, ok. leta 1875: oče Franc, mati Frančiška, sinovi Artur, Ernest in najmlajši Rudolf. Arhiv družine Maister.

■ Alenka JUVAN, Medobčinski muzej Kamnik

Maistrova rojstna hiša stoji v enem od nekdanjih kamniških predmestij, na Šutni, in je soseda župnijske cerkve Marijinega brezmadežnega spočetja. Nastala je iz dveh hiš, ki ju je od različnih lastnikov v drugi polovici 19. stoletja odkupil premožni kamniški gostilničar in kramar Blaž Svetic. Stavbi je združil in se zatem v hišo iz Mesta preselil z družino, preostale prostore pa je oddajal v najem. Po Svetičevi smrti je hiša zamenjala več lastnikov, leta 1920 je postala last kamniškega župnijskega urada. Po drugi svetovni vojni so jo nacionalizirali, v devetdesetih letih 20. stoletja pa vrnilo Cerkvi.

Rudolf in njegovi sodobniki na Šutni

Franc Maister je z ženo Franjo in dvema sinovoma (Arturjem in Ernestom) v Kamnik prišel iz Kostanjevice na Krki zaradi svoje službe: bil je nadzornik finančne straže. V Svetičevi hiši so najeli stanovanje. Kdaj oz. koliko časa pred Rudolfovim rojstvom (v nedeljo, 29. marca 1874) se je to zgodilo, ni znano. Prav tako je luknjičavo nadaljevanje zgodbe o Rudolfovem otroštvu. O tem, kdo vse se je z malim Rudolfom poleg obeh starejših bratov podil po Kamniku 19. stoletja, sem leta 2016 raziskovala za razstavo z nekoliko nenavadnim naslovom *O Rudolfu brez brkov in o Veroniki, ki*

Kamnik s cerkvijo na Šutni in Maistrovo rojstno hišo, ok. 1905. Vir: fototeka Medobčinskega muzeja Kamnik.

Rudolf z bratom Ernestom in bratrancem Adolfom Sebenikarjem, ok. 1880. Arhiv družine Maister.

Brata Maister in bratranec Adolf, ilustracija, 2016. Avtorica Andreja Peklar.

je s kačjim repom namahala mamuta. Tako sem med kamniškimi Rudolfovimi sodobniki našla kar nekaj pozneje, v 20. stoletju, slavnih imen. Med njimi so: Josip Suchy, pravnik, pisatelj, prevajalec in diplomat; Anton Medved, duhovnik, pesnik in dramatik; Radivoj Peterlin Petruška, pesnik in pisatelj; slikarja Ivan Vavpotič in Anton Koželj. Ali so se ti fantje med seboj poznali? Pisne in trdne dokaze o tem sem (za zdaj) našla samo za Josipa Suchyja in Antona Medveda v Suchyjevi avtobiografiji *Spomini Krištofovega Pepčka* iz leta 1928, imenitni sliko Kamnika in otroških iger iz tistega časa:

»Komu častitih bralcev ni znan kamniški Mali grad? – Kakor Eiffelov stolp znak Pariza in štefanski zvonik znamenje Dunaja, tako Mali grad zaljša ponosno purgarsko mesto. Sredi Kamnika se vzdiguje strm storžič, ki ga na višji strani planote krasi razvalina nekdanjega gradu, na drugi pa trojna cerkva, posvečena s. Roku, ki celi rane in odganja kugo. [...] Kolovodje napadalcev smo bili Sveščev Janez, Trščanovi Tonček, Peppek in Johan, Hajkov Fuks in jaz, – največji nepridipravi. Vodje brambovcev pa Napoleonov Francelj, lecionarjev Lojzek, oba sinova debele Micke, Gašper

in Boltažar, potem Medvedov Tonček in moj brat Dolef, po domače Špicmigl.«

Pri pripravljanju omenjene razstave sem prav tako ugotovila, da so ti dečki s kamniških ulic prijateljevali še kot odrasli in marsikaj naredili skupaj.

Josip Suchy, denimo, je bil velik prijatelj Ivana Vavpotiča, ta pa je za Medvedove *Poezije I* iz leta 1905/1906 narisal krasno ilustracijo v secesijskem slogu. V Finžgarjevi avtobiografiji *Leta mojega popotovanja* beremo, kako sta se srečala Medved in Maister, ki je svoje pesmi objavljale tudi v reviji *Odmevi*, katere urednik je bil Radivoj Petruška, v otroštvu bližnji sosed Maistrovih na Šutni. Anton Medved in Anton Koželj pa sta sodelovala pri izdaji Gregorčičevih *Poezij* leta 1908, prvi kot urednik in avtor uvodne besede, drugi kot ilustrator.

Prava šola in enajsta šola pod mostom

Iz Kamnika se je Maistrova družina preselila v Mengeš; morda že leta 1876, ko je za davico umrl najstarejši sin Artur, zagotovo pa leta 1880, ko je Rudolf začel hoditi v ljudsko šolo. Ta je bila od leta

